

RAFIKI

Världen är full av nya kompisar!

Moa i Guatemala

**"Jag önskar
världen vore
rättvis"**

Salome
skippas
plasten

Klarar du
Quizet?

Marvin vill
vara snäll
mot naturen

Tema: Världen hänger ihop

Globala målen nr 17: Genomförande och partnerskap

I Guatemala, där Moa bor, finns det barn som jobbar hela dagarna för att tjäna pengar till familjen. Det tycker Moa är orättvist. Om hon fick bestämma skulle alla ha lika mycket pengar och alla skulle vara snälla både mot kompisar och miljön.

Guatemala

Moa

Namn: Moa

Ålder: 9 år

Bor: Panajachel i Guatemala

Familj: Mamma Kristina, pappa Alberto och storasyster Freja, 11 år.

Gillar: Basket, fotboll, simning och dans, och att vara med kompisarna förstås.

Favoritmat: Lasagne som mamma och pappa gör tillsammans.

Drömmer om: Att få uppfinna saker som kan hjälpa andra.

Se film från
Panajachel här!

Moa vill ta bort orättvisorna i världen

Moa tycker att det är orättvist att alla människor i världen inte har det lika bra. I staden Panajachel, där hon bor, finns det många rika människor som har fina semesterhus vid den stora sjön Atitlán. Det finns också många fattiga som bor i enkla hus utan rinnande vatten inomhus. **Många barn måste jobba från tidigt på morgonen till sent på kvällen för att tjäna pengar till familjen.**

– Om jag kunde skulle jag samla ihop alla pengar som alla har och dela ut lika mycket till alla. Då skulle ingen ha mer än någon annan. Många kan inte köpa något alls medan andra är rika, berättar Moa.

– Det finns också en stor familj här. De är tolv personer och bor i ett litet hus. Sedan finns det en person som bor ensam i ett jät-

testort hus. Om jag kunde skulle jag göra så att de bytte hus med varandra.

Moa har bott här i Guatemala i tre år. Hon har en svensk mamma och en spansk pappa. Moa går på en internationell skola där hon lär sig prata engelska. På skolan pratar lärarna mycket om hur viktigt det är att vara snäll mot alla, även dem som inte är ens bästa kompisar.

– Det var en kille i min klass som fyllde tio år. Han hade aldrig firat sin födelsedag eftersom hans familj saknade pengar. Så när han fyllde år överraskade mina kompisar och jag honom. Våra föräldrar hade samlat in pengar och köpt en fotboll till honom. Sedan åt vi pizza på ett ställe. De pizzorna är jättegoda.

Både på skolan och hemma hos Moa pratas det mycket om hur viktigt det är att vara snäll

Vid Atitlánsjön ligger tre vulkaner.

I Guatemala är skillnaderna stora mellan fattiga och rika.

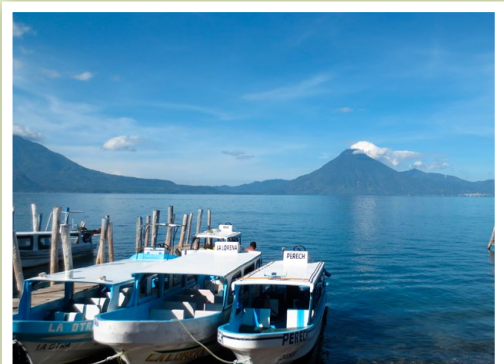
även mot miljön.

– Man ska inte slösa på vattnet och exempelvis duscha för länge. Man ska också tvätta händerna snabbt och inte borsta tänderna med vattnet på. Ibland tar vattnet slut hemma hos oss, berättar Moa.

När barn får lära sig saker om världen kan de vara med och förändra. Det vet Moa. Även om en person inte kan göra allt, så kan man börja med små saker där man bor.

– Man ska inte slänga skräp på marken. Om det inte finns någon papperskorg där man är ska man lägga skräpet i fickan. Det finns mycket skräp på marken här och det finns inte så många papperskorgar. Och så ska man inte säga dåliga saker om varandra. Eller slåss. Om det är någon som inte har några kompisar kan man vara den personens kompis för att den inte ska känna sig ensam. Vi brukar spela KING på rasterna. Då får alla vara med, säger Moa. ●

Text och foto: Amanda Söderman

Samarbete för att nå målen

Mål 17 handlar om att länderna ska hjälpa varandra för att vi ska få en hållbar utveckling. Överallt.

De globala målen för en hållbar utveckling kräver många insatser i hela världen. Mål 17 är till för att få alla insatser att fungera tillsammans. Det fungerar inte bra om ett land jobbar med att utrota fattigdom om ett annat land gör saker som är tvärt emot. Det blir bättre resultat om man samarbetar. När Sverige kommer överens med andra länder att jobba för ett bättre klimat händer det mer för klimatet.

Samarbete krävs över hela världen. Det är svårt för ett fattigt land att utrota fattigdomen. Därför handlar de flesta delmål i Mål 17 om hur länderna ska hjälpas åt. Då kan det bli möjligt att nå de andra sexton målen också. Det finns delmål om att satsa pengar på bistånd och att se till att de minst utvecklade länderna kan sälja sina varor och att de kan utveckla sin ekonomi. Det handlar också om att dela med sig av hållbar teknologi. Länderna kan samarbeta med varandra, med FN och med andra internationella organisationer. Samarbete med företag och organisationer är också viktigt. Världen hänger ihop.

Se film om
genomförande och
partnerskap här!

Ur verktygslådan

En del av verktygslådan i Mål 17 kan vara att ett land får hjälp att ordna system så att skatter kan betalas på ett bra sätt.

Ett annat exempel är att länder med mycket forskning och teknik behöver dela med sig så att alla länder kan vara med i utvecklingen. Men företag som satsat mycket pengar på forskning måste också få betalt.

Det finns företag som forskat fram mediciner som bromsar HIV eller gör att HIV inte smittar. Dyra mediciner som bara användes i rika länder. Med nya avtal har man låtit andra få del av hur man gör och då kan samma medicin göras billigt. Idag kan människor i fattiga länder få lika bra medicin.

Marvin

Namn: Marvin

Ålder: 8 år

Familj: Mamma Helen, pappa Alan och lillasyster Kristhel, 3 år. Hunden Nacho.

Favoritmat: Pizza

Favoritfärg: Blå

Favoritdjur: Delfin

Marvin drömmer om att bli pilot när han blir stor.

– Jag tycker om att lära mig om flygplan. Eller så kan jag bli paleontolog och undersöka ben från dinosaurier.

Var snäll mot naturen!

Till Panajachel i Guatemala, där Marvin bor, kommer många turister från USA. De vill se den vackra sjön och de tre vulkanerna. **För många år sedan smutsades sjön ner av ett företag som fanns där. Sedan dess har folket hjälpts åt så nu är sjön renare igen.** Marvin vill vara snäll mot naturen. Det kan man vara på olika sätt, säger han.

– Genom att ta hand om växterna, att inte slänga skräp i sjön, att inte fälla träd och genom att minska avgaser till exempel.

– Man kan minska avgaser genom att ha bilar som drivs av solenergi, berättar Marvin.

Man ska vara en bra kompis också, tycker Marvin och man ska inte reta andra.

– Sen ska man dela med sig av pennor, sax och klister i skolan, säger Marvin. Han har gått i skolan sen han var fyra år och då kan man sådant ganska bra.

– Man kan göra skolan bättre genom att säga till dem som retas så de slutar med det.

Marvin vill hjälpa sin stad att bli mer rättvis.

– Det finns många personer där jag bor som gör dåliga saker. De tar droger, slåss och rånar andra. Då blir det lätt att göra samma sak, berättar Marvin.

– Jag skulle vilja samla alla i Panajachel och säga att de som gör dåliga saker kommer att få betala för det de ställt till med. Gör de inte det kommer vi att ringa polisen! ●

Text och foto: Amanda Söderman

Se film med Marvin här!

Kolla vad du kan!

1

Vad handlar det globala målet nr 17 om?

- a. Hur världen ska samarbeta för en hållbar utveckling
- b. God utbildning för alla
- c. Ingen hunger

2

Vilka av de globala målen hänger ihop?

- a. Nr 5 Jämställdhet och nr 10 Minskad ojämlikhet
- b. Nr 2 Ingen hunger, nr 3 Hälsa och välbefinnande och nr 6 Rent vatten och sanitet
- c. Alla mål hänger ihop

3

Moa i Guatemala vill ta bort något. Vad?

- a. Klimatförändring
- b. Orättvisor i världen
- c. Havregrynsgröt

Gör hela
quizen här!

RAFIKI

Världen är full av nya kompisar!

Rafiki nr 94 (2 – 2019) – Världen hänger ihop
Globala målen nr 17

Rafiki betyder kompis på språket swahili. Tidningen passar för barn i de tidigare skol-åren och tar på ett enkelt sätt upp barns vardag runt om i världen, visar på likheter och olikheter och lyfter barns rättigheter. Tidningen kommer i januari, april, augusti och oktober.

Se prenumerationspris och beställ på rafiki.se eller ring 0383-46 74 50.

Rafiki - utbildningsprogram som drivs av Erikshjälpen och IM, Individuell Människohjälp. Ett verktyg för dig som vill ta upp värdefrågor och mänskliga rättigheter i din klass. Rafiki ger berättelser som gör det möjligt att förstå andra barns verklighet. De globala målen och FNs konvention om barnets rättigheter kopplas till vanliga barns liv. Rafiki gör material och erbjuder utbildning och inspiration för pedagoger samt upplevelser där Rafikis kommunikatör kommer till din skola.

Erikshjälpen och IM arbetar för barn och vuxna runt om i världen. Rafiki stöds av Sida genom Svenska missionsrådet. SMR/Sida ansvarar dock inte för innehållet i Rafiki.

Kontakta gärna våra kommunikatörer för besök.

E-post: rafiki@rafiki.se
www.rafiki.se

Utgivare: Erikshjälpen och IM
Ansvarig utgivare: Daniel Grahn
Redaktion: Bitte Arréhn, Andreas Hallman, Malin Kihlström, Daniel Nordlund, Monica Samuelsson.

ISSN 1401-4335 *
Layout: Wikstahl Design
Tryck: ÅkessonBerg
Rafiki är tryckt på Svanenmärkt papper med Svanenlicensierad produktion.

ERIKSHJÄLPEN

im

www.erikshjalpen.se
www.imsweden.org

Salome

Namn: Salome

Ålder: 12 år och går i klass 5

Familj: Mamma, pappa och tre syskon.

Bor: I Eksjö, Sverige

Gillar: Att sjunga, springa och spela trumpet i en orkester.

Framtidsdrömmar: Vill bli lärare eller sjuksköterska. Jag vill hjälpa människor. Och så vill jag bilda familj.

"Ibland vet vi barn mer än de vuxna"

Banor har ju redan skal

Det är viktigt att vara snäll mot jordklotet och miljön, säger Salome. Det kan man vara på många olika sätt. När man handlar till exempel banor behöver man inte ta en plastpåse till banorna. De har ju redan ett bra skal! När man åker någonstans kan man fundera på om man måste ta bilen eller om det går lika bra att cykla.

Kompis med jordklotet

Att man är en bra kompis, visar respekt och uppskattar människor för dem de är, är också viktigt. Då är det lättare att vara rättvis. Saker

och mat ska vara rättvist fördelat. I familjen, i skolan och på hela jordklotet. En lärare får inte favorisera en elev utan ge alla uppmärksamhet. **Vi får mycket av jordklotet så vi ska visa respekt och ge tillbaka det vi kan.**

Man kan sortera sopor, hålla rent i naturen och säga till andra när de gör fel saker. Man sparar energi genom att vara snabb i duschen!

Ibland lär vi barn oss saker som inte vuxna vet.

Det är viktigt att vi berättar. Vi barn vet mycket! Vi kan hjälpa till att ta ansvar både i familjen och för miljön.

Nästa Rafiki kommer i augusti!

www.rafiki.se

Se film med Salome här!

ERIKSHJÄLPEN **im**